

ФІНАНСИ І ОБЛІК, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ / FINANCE AND ACCOUNTING, INSURANCE AND BANKING

УДК 336.532

ТКАЧЕНКО Є.Ю.^{1*}, ОГЛОБЛІНА В.О.², ПОПОВА А.О.³

^{1*}к.е.н., доцент, доцент кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів Запорізький національний університет, e-mail: lizahouse2021@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-1377-362X

² к.е.н., доц., доцент кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів Запорізький національний університет, e-mail: va.ogloblina@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-6627-0255

³ к.е.н., доц., доцент кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів Запорізький національний університет, e-mail: al.al.popova@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-6369-2954

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ В УКРАЇНІ

Мета. Аналіз сучасних підходів до визначення сутності фінансових посередників, виділення їх основних функцій та класифікацій. **Методика.** Дослідження базується на діалектиці як науково-філософському методі пізнання, системному підході та аналітичному методі. При проведенні дослідження було використано методи порівняльного аналізу, системно-структурний, узагальнення, економіко-статистичний, абстрактно-логічний, монографічний, методи аналізу та синтезу. **Результати.** Досліджено сучасні підходи до визначення сутності фінансового посередництва та його ролі на фінансовому ринку. Визначено, що до фінансових посередників доцільно відносити фінансові установи, які в процесі своєї професійної діяльності, або акумулюють тимчасово вільні кошти суб'єктів господарювання та використовують їх для задоволення попиту у фінансових послугах учасників фінансового ринку, або забезпечують обслуговування фінансового ринку. Узагальнено погляди сучасних науковців, щодо ролі фінансових посередників. Серед основних функцій виділено: перерозподіл та зниження ризиків; забезпечення альтернативних банківському кредиту способів фінансування суб'єктів економічної діяльності та споживчих потреб громадян; акумулювання коштів суб'єктів господарювання; досягнення ефективних інвестицій учасниками ринку; забезпечення ефективного перерозподілу капіталу; сприяння розвитку фінансового ринку та його інфраструктури; управління платіжними системами. Розглянуто підходи до сучасних класифікацій фінансових посередників. Увага сконцентрована на класифікації фінансових посередників, згідно діючої в Україні, банківсько орієнтованій моделі фінансового посередництва. **Практична значимість.** Результати дослідження полягають у можливості практичного використання отриманих висновків для удосконалення діяльності фінансових посередників на фінансовому ринку України.

Ключові слова: фінансові посередники; банківські структури; небанківські структури; функції; класифікації; банківська модель фінансового посередництва.

Постановка проблеми

Вітчизняна практика функціонування фінансового ринку свідчить про сталий розвиток його інфраструктури, в якій важливе місце займають фінансові посередники. Доцільно відзначити зростання важливості діяльності фінансових посередників на банківському, страховому та фінансовому ринках. Поступовий розвиток фінансового ринку супроводжувався значними змінами в діяльності банківських та небанківських фінансових інститутів, що привело до появи нових напрямів фінансового посередництва, зміни та розширення його функцій. Саме це обумовлює актуальність даного наукового дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питанням сучасного етапу розвитку фінансового посередництва, визначенню його сутності, виділенню основних функцій та виділ присвячено велику кількість наукових робіт таких зарубіжних

і вітчизняних дослідників як З. А. Мацук [1], Т.Г.Мисник [2], А.А.Пислиця [3], П.М.Рубанов [4], Т.Г.Савченко [5], Ю.С.Серпенінова [5], А.П. Ярошина [5], Ю.О. Школьник [6], та ін.

Але варто відмітити, що до цього часу немає єдиного підходу до визначення сутності фінансового посередництва, класифікації фінансових посередників та виділення основних функцій, з яким погоджувалися б більшість вчених.

Формування цілей статті

Аналіз сучасних підходів до визначення сутності фінансових посередників, виділення їх основних функцій та класифікацій.

Виклад основного матеріалу дослідження

На сьогоднішній час, функціонування фінансового ринку забезпечує велика кількість різноманітних фінансових посередників.

Аналіз сучасних підходів щодо визначення сутності фінансових посередників, їх функцій та класифікацій, показав, що в економічній теорії немає єдності до їх визначення. Так, Оксфордський словник бізнесу та управління дає наступне визначення: «Фінансовий посередник – це установа, основною функцією якої є запозичення грошей в однієї групи людей і надання їх в позику іншій. Фінансові посередники мають можливість працювати з прибутком завдяки ефекту масштабу. Вони акумулюють заощадження з багатьох джерел і роблять їх доступними для великих позик, а також аналізують та обробляють інформацію стосовно великої кількості дрібних боржників та ризиків кредитування окремих великих позичальників. Суб'єкти господарювання, які ж бажають запозичити великі суми, уникають проблем, пов'язаних з переговорами з численними дрібними кредиторами. Кредитори, в свою чергу, можуть використовувати фінансових посередників, з метою розподілу ризиків по своїх кредитах без високих операційних витрат, пов'язаних із наданням численних одноразових невеликих позик кінцевим користувачам своїх кредитів. Використання фінансових посередників зменшує ризики та трансакційні витрати як для кредиторів, так і для позичальників [7].

Смагін В.Л. при визначенні фінансових посередників, акцентує увагу на тому, що фінансові посередники – це фінансові інститути, що опосередковують рух коштів від індивідуальних інвесторів до їх кінцевих користувачів [8, с. 207].

Заподенуа Д. та Попа Д. визначають фінансового посередника як організацію, яка виступає сполучною ланкою між інвестором та позичальником для досягнення фінансових цілей обох сторін [9].

Корнєєв В.В. дає таке визначення фінансових посередників: спеціалізовані оператори фінансового ринку – кредитно-інвестиційні установи, що пропонують і реалізують фінансові послуги як особливий товар на умовах провадження виняткових і поєднаних видів діяльності [10].

Школьник І.О. стверджує, що «фінансове посередництво» – це фінансові установи, до яких належать суб'єкти банківської системи, небанківські фінансові та кредитні інститути, контрактні фінансові інститути [6].

Бала О. підкреслює, що «фінансові посередники» це такі фінансові установи, які здійснюють як спеціалізоване, так і універсальне обслуговування учасників фінансового ринку з приводу акумуляції вільних грошових коштів з метою отримання прибутку та задоволення потреб учасників фінансових відносин [11, с. 170].

Мисник Н.Г. виділяє два підходи в сучасній економічній літературі до визначення фінансового посередництва:

- з точки зору більш вузького підходу, до фінансових посередників відносять фінансові установи, які акумулює кошти юридичних та фізичних осіб та скеровують їх до позичальника на комерційних засадах;
- з точки зору більш широкого підходу до фінансових посередників відносять інституційних інвесторів, які акумулюють кошти інвесторів та надалі вкладають їх, формуючи інвестиційні портфелі; а також обслуговуючі інституції, які здійснюють діяльність щодо залучення та переміщення фінансових активів між основними учасниками фінансового ринку [2].

Рубанов П.М. також виокремлює широкий та вузький підходи до розуміння сутності категорії «фінансовий посередник». Він визначає, що згідно з ширшим підходом, фінансові посередники трактуються як сукупність установ, які, по-перше, реалізують посередницькі функції у процесі здійснення акумуляції фінансових ресурсів та, по-друге, здійснюють у фінансовій сфері лише консультаційні, інформаційні або розрахункові функції [4].

З позиції вузького розуміння, фінансовими посередниками вважаються лише ті установи, які виконують функції власне залучення грошових коштів, а також їх розміщення. Тобто фінансові посередники, з одного боку, залучають депозити, емітують цінні папери, отримують страхові платежі, а з іншого – здійснюють інвестування та кредитування за рахунок залучених коштів [4, с. 98].

Аналіз наведених підходів до визначення сутності фінансового посередництва, дозволив зробити наступні висновки: фінансові посередники – це фінансові установи, які в процесі своєї професійної діяльності, або акумулюють тимчасово вільні кошти суб'єктів господарювання та використовують їх для задоволення попиту у фінансових послугах учасників фінансового ринку, або забезпечують обслуговування фінансового ринку.

Фінансові посередники покликані відігравати надзвичайно важливу роль на фінансовому ринку, оскільки їхня діяльність сприяє зменшенню вартості фінансових операцій, підвищенню ліквідності фінансових активів, диверсифікації ризику, створює умови для активізації роботи всіх інших учасників фінансового ринку.

Мацук З.А. виділяє в якості головної функції фінансового посередництва – забезпечення трансформації заощаджень в інвестиції. Проте, автор вважає за доцільне, поряд із ключовою функцією фінансового посередництва у структурі визначення виділити й інші не менш важливі функції: ефективне обслуговування даного процесу на ринку цінних паперів та забезпечення потреб учасників торгівлі фінансовими активами. Функції фінансового посередництва залежать від особливостей діяльності фінансових посередників, яких автор поділяє на основних та обслуговуючих [1, с. 258].

В таблиці 1. наведено сучасні підходи до визначення основних функцій фінансових посередників.

Таблиця 1

Підходи до визначення сутності фінансових посередників

Автор	Функції
<p>Лубкей Н. П. [12]</p>	<ul style="list-style-type: none"> – підвищення ефективності перерозподілу фінансових активів між непрофесійними учасниками фінансового ринку (проявляється у економії часу на пошук продавця / покупця, зменшенні трансакційних витрат тощо); – об'єднання заощаджень юридичних та фізичних осіб для здійснення масштабних інвестицій (таким чином фінансові посередники сприяють розвитку інвестиційного та інноваційного ринків); – пришвидшення руху капіталу на фінансових ринках (зниження вартості фінансових операцій, внаслідок дії ефекту масштабу, призводить до збільшення кількості таких операцій); – сприяння підвищенню прибутковості фінансових активів, якими володіють дрібні власники; – вплив на формування ринкової вартості фінансових активів; – консолідація та мінімізація фінансових ризиків шляхом диверсифікації на фінансовому ринку, що полягає в одночасній співпраці посередників із великою кількістю продавців і покупців фінансових активів, а також у можливості торгувати різними видами фінансових інструментів; – збалансування попиту та пропозиції на фінансові активи із різною тривалістю дії, що проявляється у вирішенні суперечностей між бажанням позичальників залучити кошти на тривалий термін та схильністю кредиторів до надання пріоритету ліквідним короткотерміновим вкладенням.
<p>Пислиця А.А. [3]</p>	<ul style="list-style-type: none"> – перерозподіл і зниження ризиків інвестування шляхом диверсифікації активів; – підвищення ліквідності інвестиційних ресурсів шляхом професійного управління активами; – збалансувало попиту і пропозиції на фінансовому ринку шляхом приведення активів і зобов'язань відповідно до потреб економіки;

Автор	Функції
	<ul style="list-style-type: none"> – зниження витрат на здійснення операцій з активами; – управління ризиками інвестування шляхом контролю і моніторингу; – зменшення асиметричності інформації на фінансовому ринку.
<p>Фаріон В.Я. та Фаріон Я.М. [13]</p>	<ul style="list-style-type: none"> – акумуляцію грошових коштів одних суб'єктів та їх подальше інвестування в проекти інших суб'єктів; – регулювання процесу організації ринку фінансових послуг; – забезпечення рівноваги на ринку через погодження пропозиції і попиту на фінансові ресурси; – захист прав споживачів фінансових послуг від внутрішніх та зовнішніх загроз; – забезпечення руху фінансових ресурсів до найбільш ефективних, з економічної точки зору, споживачів шляхом використання різноманітних спеціальних інструментів; – надання можливості, з одного боку, власникам капіталу ефективно та в короткий строк розмістити свої ресурси в прибуткові активи, а з іншого боку, позичальникам швидко отримати вільні кошти для фінансування певних виробничих або власних потреб на зворотній основі; – координація взаємовідносин між регулюючими органами державної влади; – мінімізація фінансових ризиків за рахунок їх перерозподілу між учасниками посередницьких операцій; – перерозподіл фінансових ресурсів із традиційних галузей економіки в нові сфери та галузі діяльності, сприяння інноваційній діяльності.
<p>Школьник І.О. [6]</p>	<ul style="list-style-type: none"> – забезпечення рівноваги на фінансовому ринку шляхом узгодження попиту та пропозиції на фінансові ресурси, приведення фінансових інструментів відповідно до потреб ринку; – зниження трансакційних витрат на основі ефекту масштабу; – диверсифікація ризиків окремих вкладників і забезпечення її зниження; – нейтралізація проблеми асиметричної інформації на фінансовому ринку країни; – підвищення ліквідності фінансових інструментів шляхом надання послуг професійного управління портфелем активів.

Результати дослідження дозволили узагальнити підходи, та визначити основні функції фінансових посередників – рис.1.

Фінансових посередників на фінансовому ринку класифікують за різними ознаками: формами власності, інституційною структурою, характером проведення операцій, місцем, яке вони займають на фінансовому ринку тощо. Використання різних підходів до класифікації фінансових посередників пояснюється відсутністю єдиної моделі організації фінансового посередництва.

У сучасних умовах найбільшого поширення набули такі моделі структурної організації фінансового сектору країни:

- ринково орієнтована модель;
- банківсько орієнтована модель;
- змішана модель [2].

Міжнародна класифікація фінансових посередників базується на розподілі фінансових посередників, згідно з фінансовими послугами, які вони пропонують. Згідно цієї класифікації фінансових посередників поділяють на:

- депозитні установи: банки (комерційні, ощадні), кредитні спілки, ощадно-позикові інститути;
- контрактно-ощадні інститути: пенсійні фонди, страхові компанії;
- інвестиційні посередники: інвестиційні банки, фінансові компанії, іпотечні банки.

Цю класифікацію можна віднести до функціональної, адже чітко виділяються три основні функції: зберігання і примноження заощаджень, захист майнових інтересів у разі настання певних подій та інвестиційна функція [2].

Рис.1. Основні функції фінансових посередників

Девід С. Кідвелл вважає за доцільне, виділити чотири типи фінансових посередників. До даних типів входять:

- інвестиційні фонди, які займаються власне продажем акцій інвесторам, тобто ці кошти використовують для отримання прямих фінансових вимог. Наприклад, фонди грошового ринку або пайові інвестиційні фонди;
- установи депозитного типу, які залучають строкові депозити за рахунок того, що відкривають ощадні або поточні рахунки для клієнтів, яких обслуговують. Посередники цього типу використовують отриманні кошти для надання певних кредитів: іпотечних, ділових або споживчих;
- договірні ощадні установи, які відрізняються від інших високим ступенем ліквідності залучених коштів, та які працюють в основному на довготермінове накопичення. Такі посередники отримують тверді надходження коштів за договірними зобов'язаннями. Фінансовими посередниками договірних ощадних установ виступають страхові компанії та пенсійні фонди.
- інші фінансові інституції, фінансові компанії, які власне не відповідають ознакам попередніх типів фінансових посередників [14].

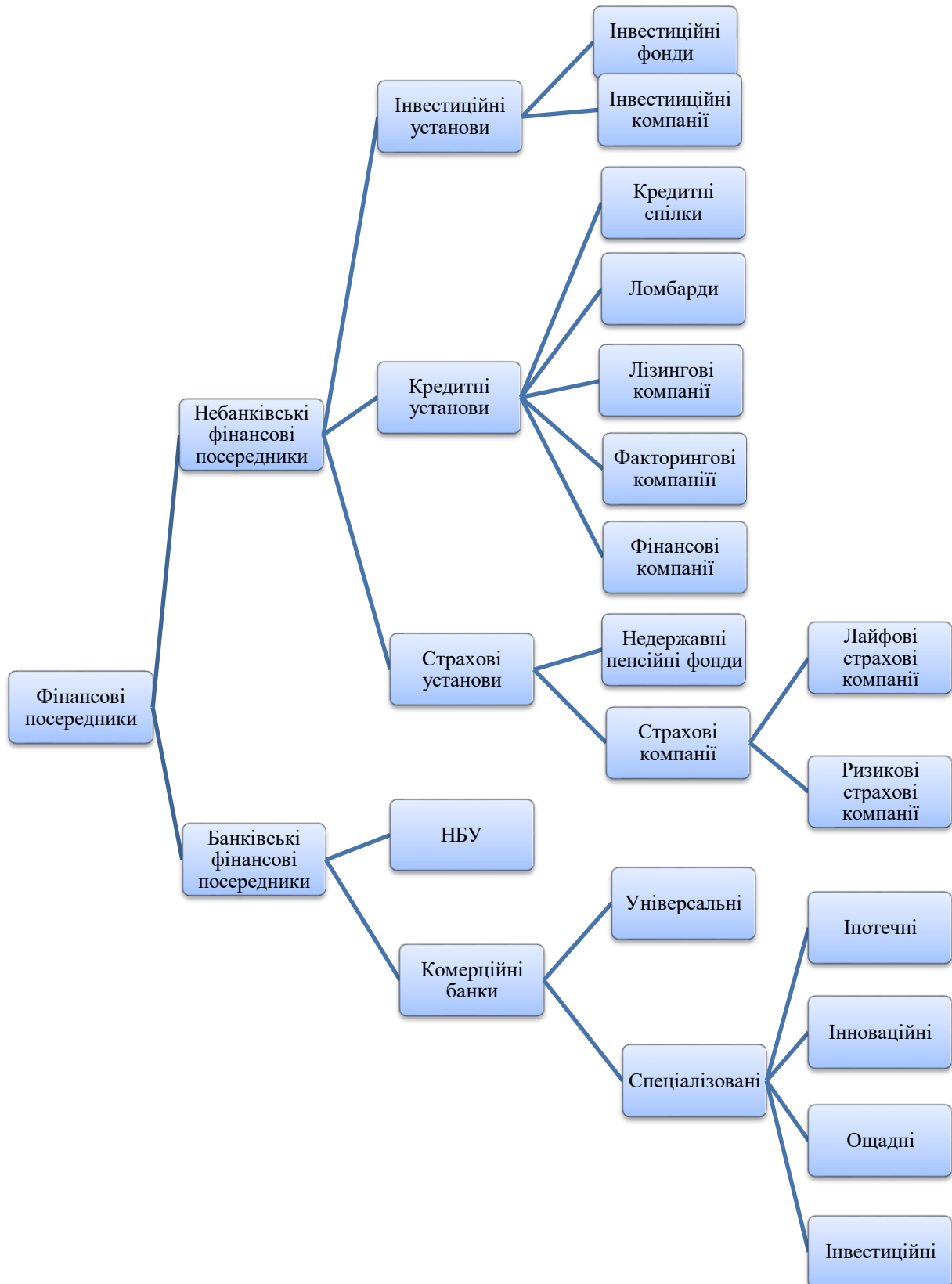

Рис.2. Класифікація фінансових посередників в банківсько орієнтованій моделі фінансового посередництва

Мацук З.А. пропонує поділяти фінансових посередників за їх функціями на:

- основне посередництво (фінансове посередництво у вузькому розумінні), яке виконує функції мобілізації заощаджень та управління інвестиційними ризиками;
- обслуговування (фінансове посередництво у широкому розумінні), яке організовує торгівлю фінансовими активами; забезпечує розрахунково-клірингове обслуговування руху фінансових активів; здійснює облік прав власності на фінансові активи [1, с.259].

Зовсім по іншому підходить до класифікації фінансових посередників Раймонд В. Автор поділяє їх на дві групи – первинні та вторинні.

Первинні фінансові посередники – це ті, хто залучає кошти від домогосподарств, суб'єктів господарювання чи уряду та надає їх у свою чергу одним і тим же групам.

Вторинні фінансові посередники використовують власні кошти переважно для придбання цінних паперів або вимог для первинних фінансових посередників [15].

Олександр П'єр Фор виділив три групи фінансових посередників: депозитні (банківський сектор), не депозитні (інвестиційні механізми) на квазі фінансові посередники.

До депозитних фінансових посередників автор відніс:

- Центральний банк,
- комерційні банки,
- інвестиційні банки,
- спеціалізовані та регіональні банки: взаємні банківські посередники (взаємні банки, будівельні товариства, позиково-ощадні асоціації, кооперативні банки); ощадні банки; регіональні сільські банки, ісламські банки та інші банківські інститути [16].

До не депозитних фінансових посередників віднесено:

- договірних посередників: довгострокових страхових агентів та пенсійні фонди;
- колективні інвестиційні схеми: пайові інвестиційні фонди та біржові фонди;
- альтернативні інвестиції: хедж-фонди, фонди приватного капіталу.

До переліку квазі фінансових посередників ввійшли: фінансові інститути розвитку; короткострокові страхові агенти; інвестиційно-трастові компанії; інвестиційні компанії відкритого типу; фінансові компанії; брокери-дилери цінних паперів; кредитні спілки; ощадні та кредитні кооперативи; купівельні асоціації; мікро-фінансові інститути [16]

Левченко В.П. пропонує до використання класифікацію фінансових посередників за характером проведення операцій. При такому підході, автор виділив:

а) депозиторські установи – до них відносять класичні комерційні банки, ощадні установи, кредитні спілки, характер проведення операцій яких полягає в тому, що вони залучають тимчасово вільні фінансові ресурси у фізичних та юридичних осіб і потім розміщують їх у вигляді кредитів суб'єктам господарювання;

б) ощадні установи контрактного типу включають страхові компанії із страхування життя, страхові компанії, що забезпечують інші види страхування, та недержавні пенсійні фонди;

в) інвестиційні посередники – інвестиційні банки, різноманітні інвестиційні фонди та компанії з управління активами, які безпосередньо працюють на ринку капіталу з цінними паперами емітентів [17].

В Україні функціонує банківсько орієнтована модель фінансового посередництва. Така модель фінансового посередництва дозволяє виділити дві основні групи фінансових посередників: банківських посередників (банківські установи) та небанківських посередників (всі фінансові посередники, окрім банківських структур) .

Банківському посередництву в цієї моделі належить ключова роль на ринку. Банківське посередництво дворівневе:

– НБУ;

– комерційні банки, які в залежності від їх функцій поділяють на універсальні та спеціалізовані: інноваційні, іпотечні, інвестиційні, ощадні.

Банківська система складається з Національного банку України, який займає провідне місце в регулюванні всієї економіки країни, та інших банків, які є основною складовою банківської системи держави і належать до особливої категорії ділових підприємств, котрі отримали назву фінансових посередників. Тому банки, як фінансові посередники мають пріоритети до залучення інвестиційних коштів для подальшого ефективного розподілу та їх використання [18].

Можливість банків забезпечувати збір усіх можливих ресурсів, які у подальшому можуть покривати усі необхідні потреби у додаткових коштах осіб або організацій, впливає є на економічний стан країни.

До небанківських посередників (парабанківських) відносять:

- страхові установи: страхові компанії, недержавні пенсійні фонди;
- кредитні установи: кредитні спілки, ломбарди, факторингові компанії, лізингові компанії, фінансові компанії;
- інвестиційні установи: інвестиційні компанії, інвестиційні фонди.

В основі банківсько орієнтованої моделі фінансового посередництва знаходиться критерій участі посередників у формуванні пропозиції грошей на ринку. Банки через грошово-кредитний мультиплікатор здатні впливати на пропозицію грошей на ринку, небанківські фінансово-кредитні установи такої здатності не мають [2, с.134].

Савченко Т.Г., Серпенінова Ю. С. та Ярошина А.П., вважають, найбільш загальною та широкою є класифікація за приналежністю до певного сектору економіки. Так як більшість фінансових посередників представлена у вигляді банків, то є доцільним поділ на банківські та небанківські установи. Поділ за видами діяльності та фінансових послуг є досить схожими за представниками, проте відрізняється за суттю [5].

Висновки

Отже, дослідження сучасного стану фінансовому ринку, дозволило зробити наступні висновки:

- до фінансових посередників доцільно відносити фінансові установи, які в процесі своєї професійної діяльності, або акумулюють тимчасово вільні коштів суб'єктів господарювання та використовують їх для задоволення попиту у фінансових послугах учасників фінансового ринку, або забезпечують обслуговування фінансового ринку;
- велика різноманітність послуг, які забезпечують сучасні фінансові посередники обумовила наявність різних підходів до виділення їх основних функцій. Узагальнення розглянутих поглядів дозволило виділити наступні основні функції фінансових посередників: перерозподіл та зниження ризиків; забезпечення альтернативних банківському кредиту способів фінансування суб'єктів економічної діяльності та споживчих потреб громадян; акумулювання коштів суб'єктів господарювання; досягнення ефективних інвестицій учасниками ринку; забезпечення ефективного перерозподілу капіталу: сприяння розвитку фінансового ринку та його інфраструктури; управління платіжними системами;
- різноманітність фінансових посередників обумовила також і наявність альтернативних підходів до їх класифікацій. Але, найбільшої уваги заслуговує класифікація фінансових посередників, згідно діючої в Україні, банківсько орієнтованій моделі фінансового посередництва.

ТКАЧЕНКО У.^{1*}, ОГЛОБЛІНА В.², ПОПОВА А.³

1*candidate of economic science, associate professor, associate professor of the department of information economy, entrepreneurship and finance, Zaporizhia National University, e-mail: lizahouse2021@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-1377-362X

2 candidate of economic science, associate professor, associate professor of the department of information economy, entrepreneurship and finance, Zaporizhia National University, e-mail: va.ogloblina@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-6627-0255

3 candidate of economic science, associate professor, associate professor of the department of information economy, entrepreneurship and finance, Zaporizhia National University, e-mail: al.al.popova@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-6369-2954

THEORETICAL ASPECTS OF THE ACTIVITIES OF FINANCIAL INTERMEDIARIES IN UKRAINE

Purpose. Analysis of modern approaches to defining the essence of financial intermediaries, highlighting their main functions and classifications. **Methodology.** The research is based on dialectics as a scientific and philosophical method of cognition, a systemic approach and an analytical method. When conducting the research, the methods of comparative analysis, system-structural, generalization, economic-statistical, abstract-logical, monographic, methods of analysis and synthesis were used. **Results.** Modern approaches to defining the essence of financial intermediation and its role in the financial market have been studied. It was determined that financial institutions that, in the course of their professional activity, either accumulate temporarily free funds of economic entities and use them to satisfy the demand for financial services of financial market participants, or provide services to the financial market, should be related to financial intermediaries. The views of modern scientists on the role of financial intermediaries are summarized. Among the main functions, the following are highlighted: redistribution and reduction of risks; provision of alternative ways of financing economic activities and consumer needs of citizens; accumulation of funds of business entities; achievement of effective investments by market participants; ensuring effective redistribution of capital; promoting the development of the financial market and its infrastructure; management of payment systems. Approaches to modern classification of financial intermediaries are considered. Attention is focused on the classification of financial intermediaries, according to the bank-oriented model of financial mediation in force in Ukraine. **Practical significance.** The results of the research consist in the possibility of practical use of the obtained conclusions to improve the activities of financial intermediaries in the financial market of Ukraine.

Keywords: financial intermediaries; banking structures; non-bank structures; functions; classifications; banking model of financial intermediation

REFERENCES

1. Matsuk, Z. A. (2018). *Finansovi posluhy na rynku tsinnykh paperiv Ukrainy: teoriia ta praktyka: monohrafiia* [Financial services in the securities market of Ukraine: theory and practice: monograph]. Kyiv: KNEU. [In Ukrainian]
2. Mysnyk, T. H. *Teoretychni aspekty finansovoho poserednytstva v Ukraini* [Theoretical aspects of financial intermediation in Ukraine]. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.3/133.pdf>. [In Ukrainian].
3. Pyslytsia, A. A., & Zahreba, I. L. (2013). Finansovi poserednyky na investytsiynomu rynku v Ukraini [Financial intermediaries in the investment market in Ukraine]. *Kirovohradskiy natsionalnyi tekhnichnyi universytet. Naukovi zapysky*, vyp. 13, 104–108. [In Ukrainian].
4. Rubanov, P. M. (2011). Evoliutsiia teoretychnykh pohliadiv na sutnist finansovoho poserednytstva [Evolution of theoretical views on the essence of financial intermediation]. *Visnyk Sum. derzh. un-tu. Ser. Ekonomika*, (№ 4), 97–101. [In Ukrainian].
5. Savchenko, T., Serpeninova, Yu., & Yaroshyna, A. T. (2021). Teoretyko-metodychni pidkhody shchodo definitsii "finansovoho poserednytstva" ta formalizatsiia yoho vydiv. [Theoretical and methodological approaches to defining "financial intermediation" and formalizing its types]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (29). Retrieved from: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/563>. [In Ukrainian].
6. Shkolnyk, I. O. (2007). Finansovi poserednyky ta yikh rol u rozvytku finansovoho rynku [Financial intermediaries and their role in the development of the financial market]. *Problemy i perspektivy rozvytku bankivskoi systemy*, (22), 272–281. [In Ukrainian].
7. Law, J. (2005). *A Dictionary of Business and Management*. Oxford University Press. Retrieved from <https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/acref/9780198294818.001.0001/acref-9780198294818>
8. Smahin, V. L. (2014). Diialnist bazovykh institutiv finansovoho rynku v konteksti institutsiinykh zmin [Activities of basic institutions of the financial market in the context of institutional changes]. *Stratehiia rozvytku Ukrainy (ekonomika, sotsiologhiia, pravo)*, (3), 207-212. [In Ukrainian].
9. Zapodeanu, D., & Popa, D. (2008). *The financial intermediaries, a real danger for banks?* *Annals of Faculty of Economics*, 3(1), 901–904.
10. Korniiiev, V. V. (2007). *Finansovi poserednyky yak instituty: monohrafiia* [Financial intermediaries as institutions: monograph]. Kyiv: Osnova. [In Ukrainian].
11. Bala, O., & Tsizda, O. (2010). Finansove poserednytstvo v Ukraini: sutnist ta vudy [Financial intermediation in Ukraine: essence and types]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, 20(6), 169–174. [In Ukrainian].
12. Lubkei, N. P. (2016). *Finansovi poserednyky: sutnist, vydy ta rol na finansovomu rynku* [Financial intermediaries: essence, types, and role in the financial market]. In *Zb. tez dop. Vseukr.nauk.-prakt. konf.*

[Proceedings of the All-Ukrainian Scientific-Practical Conference] (pp. 131-135). Ternopil. Retrieved from <http://dspace.wunu.edu.ua/retrieve/21182/131-135.pdf> [In Ukrainian].

13. Fariion, V. Ya., & Fariion, Ya. M. (2016). Rol poserednykiv na finansovomu rynku Ukrainy [The role of intermediaries in the financial market of Ukraine]. *Ekonomichniy analiz: zbirnyk nauk. prats. Ternopil'skyi natsionalnyi ekonomichnyi universytet* [Economic analysis: collection of scientific works. Ternopil National Economic University], 24(1), 153-160. Ternopil: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr Ternopil'skoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu "Ekonomichna dumka". [In Ukrainian].

14. Kidwell, D. S., Blackwell, D. W., Whidbee, D. A., & Sias, R. W. (2012). *Financial Institutions, Markets, and Money* (11th ed.). John Wiley & Sons, Inc.

15. Goldsmith, R. W. (1958). *Financial Intermediaries in the American Economy since 1900*. Princeton University Press. Retrieved from <https://www.nber.org/books-and-chapters/financial-intermediaries-american-economy-1900>.

16. Faure A. *Financial Institutions: An introduction*. 1st edition.

URL:<http://lib.bvu.edu.vn/bitstream/TVDHBRVT/15302/1/Financial-Institutions-An-Introduction.pdf>

17. Levchenko, V. P. Diialnist finansovykh poserednykiv na rynku finansovykh posluh Ukrainy [Activities of financial intermediaries on the market of financial services in Ukraine]. Retrieved from <http://www.nbu.gov.ua> [In Ukrainian].

18. Bozhkova, V., Samodai, V., Mashyna, Yu. (2023). Analitika diialnosti osnovnykh finansovykh poserednykiv na mizhnarodnomu rynku [Analysis of the activity of major financial intermediaries in the international market].

Ekonomika ta suspilstvo, (47). Retrieved from

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2040/1969> [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 16.12.2023

Received: 2023.12.16